

БАТМАНОВА
Вікторія Віталіївна
Batmanova@i.ua

УДК 351.74 : 342.922

ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ ДЕЯКИХ ВИДІВ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ

PECULIARITIES OF PROVISION OF CERTAIN TYPES OF PUBLIC SERVICES IN THE FIELD OF SOCIAL PROTECTION OF THE POPULATION

здобувач, Інституту права
ЗВО "Міжнародний
університет бізнесу і права"

DOI: [https://doi.org/10.37634/efp.2021.5\(3\).6](https://doi.org/10.37634/efp.2021.5(3).6)

BATMANOVA Viktoriia – applicant, Institute of Law of the International University of Business and Law

Статтю присвячено висвітленню особливостей надання деяких видів публічних послуг у сфері соціального захисту населення. На основі стадій процедури надання публічних послуг у сфері соціального захисту населення в Україні розкриваються види публічних послуг у зазначеній сфері. Встановлено, що, не зважаючи на значний прогрес у здійсненні адміністративних процедур у сфері соціального захисту населення в Україні, зручність їх практичної реалізації залишається недосконалою, оскільки недостатньо впроваджено застосування інноваційних технологій (які вже тривалий час успішно застосовуються, наприклад, під час фотографування для видачі закордонних паспортів; можливий перехід на ведення адміністративних справ в електронній формі шляхом прикріплення відсканованих документів тощо). Безплатність адміністративних процедур у сфері соціального захисту населення може супроводжуватись додатковими витратами, що можливо мінімізувати за рахунок упровадження інноваційних технологій і засобів.

* * *

The paper is devoted to the peculiarities of providing some types of public services in the field of social protection. Based on the stages of the procedure for providing public services in the field of social protection in Ukraine, the types of public services in this area are disclosed. It is established that despite significant progress in the implementation of administrative procedures in the field of social protection in Ukraine, the convenience of their practical implementation remains imperfect, as insufficient use of innovative technologies (which have long been used successfully, for example, when photographing for passports; possible transition to administrative cases in electronic form by attaching scanned documents, etc.). Free administrative procedures in the field of social protection may be accompanied by additional costs, which can be minimized through the introduction of innovative technologies and tools.

The stages characteristic of the administrative procedure are singled out: the person's application and acceptance of the application for consideration; consideration of the case; case resolution; appealing the decision as an optional stage; execution of the decision.

At the application stage, the subject of such an application is first determined by the method of obtaining public services. This procedure can be performed directly by the subject, through the CNAP, through the Unified State Portal of Administrative Services in electronic form. External expression of desire – a statement that is usually submitted in writing, orally or electronically. An application for the provision of public services in the field of social protection is usually made in writing and submitted in person by the subject of the application (or his legal representative).

Ключові слова: адміністративний процес, адміністративна процедура, етапи, публічні послуги у сфері соціального захисту населення, стадія

Keywords: administrative process, administrative procedure, stages, public services in the field of social protection, stage

ВСТУП

Ефективне здійснення адміністративних процедур у сфері соціального захисту населення відбувається за умови забезпечення високих стандартів до процедури їх надання. Останнім часом збільшується увага до проблеми забезпечення якості процедури в публічній сфері. Аналіз досліджень і публікацій, в яких започатковано вирішення цієї проблеми, свідчить про інтерес до неї з боку як закордонних науковців, таких як І. Вайс, Г. Керол, Ф. Котлер, Р. Мердик, Р. Рассел, Б. Рендер, К. Хаксевер), так і вітчизняних учених (таких як В.Б. Авер'янов, Ю.П. Битяк, А.Т. Комзюк, О.В. Кузьменко, О.С. Лагода, Є.О. Легеза, Г.М. Писаренко, В.П. Тимошук, М. М. Тищенко та ін. Проте тематика процедури у сфері соціального захисту населення не отримала належної уваги.

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ

Методичну основу дослідження складають загальнонаукові методи, а саме: метод логічного узагальнення,

метод синтезу, індукції, дедукції. Інформаційну базу дослідження під час написання статті склали, зокрема, наступні джерела: фахові статті, матеріали опублікованих тез конференції, дані органів публічної адміністрації.

МЕТА статті – розгляд особливостей надання деяких видів публічних послуг у сфері соціального захисту населення.

РЕЗУЛЬТАТИ

Вдалим є запропонований Є.О. Легезою [1] підхід до виокремлення стадій, характерних для адміністративної процедури: звернення особи та прийняття заяви до розгляду; розгляд справи; вирішення справи; оскарження прийнятого рішення як факультативний етап; виконання рішення.

Пропонуємо розглянути реалізацію зазначених стадій надання публічних послуг у сфері соціального захисту населення на прикладі як видача посвідчення батьків та дитини з багатодітної сім'ї.

Правовою основою надання цієї послуги є Закон України «Про адміністративні послуги» від 6 вересня 2012 р. [2], Закон України «Про охорону дитинства» від 26 квітня 2001 р. [3], Закон України «Про місцеві державні адміністрації» від 9 квітня 1999 р. [4], Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань соціального захисту багатодітних сімей» від 19 травня 2009 р. [5], Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання виготовлення і видачі посвідчень батьків та дитини з багатодітної сім'ї» від 2 березня 2010 р. [6], Наказ Міністерства України в справах сім'ї, молоді та спорту «Про затвердження інструкції про порядок видачі посвідчень батьків та дитини з багатодітної сім'ї» від 29 червня 2010 р. [7].

Перша стадія надання публічних послуг у сфері соціального захисту населення реалізується шляхом подачі вичерпного переліку документів, зокрема таких: заяви батька або матері про видачу посвідчень (у довільній формі); копій свідоцтв про народження дітей; копій свідоцтва про шлюб (крім батька або матері, які виховують дітей самостійно); копій сторінок паспорта батька та матері з даними про прізвище, ім'я, по-батькові, дату його видачі й місце реєстрації; довідки про реєстрацію місця проживання/перебування особи; фотокарток батьків та дітей (віком від 6 років) розміром 30x40 мм по одній для кожного одержувача; довідок із загальноосвітнього, професійно-технічного вищого навчального закладу (для осіб від 18 до 23 років у разі, якщо вони навчаються за денною формою навчання); довідки про те, що за місцем реєстрації батька або матері посвідчення не видавалося (у разі реєстрації батьків за різною адресою).

Такі документи подаються до центру надання адміністративних послуг або безпосередньо до суб'єкта – районних, районних у містах Києві та Севастополі державних адміністрацій, виконавчих органів міських рад як структурних підрозділів управлінь у справах сім'ї, молоді та спорту обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій. Заява може подаватися особисто або через представника за дорученням. Адміністратор центру надання адміністративних послуг (або посадова особа суб'єкта надання адміністративних послуг, якщо суб'єкт звернення звертається безпосередньо до суб'єкта надання адміністративної послуги) перевіряє особу заявника (або наявність повноважень у представника), наявність усіх документів, перелічених у додатку, та реєструє заяву. Наприклад, технологічною картою Відділу у справах сім'ї, молоді та спорту Голосіївської районної в місті Києві державної адміністрації передбачається реєстрація заяви в інформаційній системі «Міський WEB портал адміністративних послуг у місті Києві» [8]. У разі, якщо заявник звернувся до центру надання адміністративних послуг, адміністратор передає заяву разом із доданими документами суб'єкту, уповноваженому надавати відповідну послугу. Зазначений суб'єкт, отримавши заяву, формує й упорядковує адміністративну справу, що містить заяву про надання адміністративної послуги та додані до неї документи.

На другій стадії суб'єкт надання публічних послуг у сфері соціального захисту населення «видача посвідчення батьків та дитини з багатодітної сім'ї» здійс-

нює розгляд справи, зокрема перевіряє обсяг необхідної інформації й документів на їх підтвердження наявному у матеріалах справи; вчиняє дії з отримання документів, яких не вистачає, шляхом доступу до інформаційних систем або баз даних інших суб'єктів, підприємств, установ чи організацій, що належать до сфери їх управління, або через систему електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів, а також запитів до підприємств, установ чи організацій, що належать до сфери управління суб'єкта, які володіють документами або інформацією, необхідними для надання такої послуги. Якщо вчинених дій зі збору інформації й документів на їх підтвердження без участі суб'єкта звернення за допомогою недостатньо, можливе отримання таких документів за його участі шляхом листування, засобами телефонного чи електронного зв'язку.

Третя стадія – вирішення справи – характеризується з'ясуванням відповідності матеріалів адміністративної справи передбаченим законодавством підставам із видачі посвідчення батьків і дитини з багатодітної сім'ї. Рішення може прийматися схвальним (задовольнити заяву та видати посвідчення) або відмовним. Вичерпний перелік підстав для відмови складається з таких позицій: а) неподання документів, необхідних для здійснення адміністративних процедур у сфері соціального захисту населення; б) виявлення недостовірних відомостей у поданих документах; в) підписання заяви й документів особою, яка не має на це повноважень; г) відсутність підстав для видачі посвідчення.

Зовнішнім виявом прийнятого рішення є наказ, розпорядження чи інший розпорядчий документ про задоволення заяви суб'єкта звернення або письмово оформлена відмова.

У разі відмови у наданні публічних послуг у сфері соціального захисту населення «видача посвідчення батьків та дитини з багатодітної сім'ї» або допущення протиправної бездіяльності з боку суб'єкта її надання впродовж одного місяця з дня подання заяви, суб'єкт звернення може оскаржити зазначені дії чи бездіяльність у судовому порядку. З огляду на відсутність спеціальних законодавчо встановлених строків на оскарження результатів надання публічних послуг у сфері соціального захисту такі позови подаються в загальні строки, встановлені ч. 2 ст. 99 КАСУ, – шестимісячний строк, що обчислюється з дня, коли особа дізналася або повинна була дізнатися про порушення своїх прав, свобод чи інтересів [9]. Натомість, не зважаючи на відсутність законодавчо встановленого досудового (позасудового) порядку оскарження результату надання публічних послуг «видача посвідчення батьків та дитини з багатодітної сім'ї», деякими технологічними картками передбачається можливість подання скарги на недотримання стандарту голови райдержадміністрації або заступнику голови райдержадміністрації, що реєструється й розглядається згідно із Законом України «Про звернення громадян» від 2 жовтня 1996 р. [10].

У разі прийняття позитивного рішення за результатом розгляду заяви стосовно надання публічних послуг у сфері соціального захисту «видача посвідчення батьків та дитини з багатодітної сім'ї» або за результатом позасудового чи судового оскарження відмови

в її наданні (допущення бездіяльності відносно розгляду заяви в передбаченій законодавством строк) суб'єкт вчиняє необхідні дії для виконання прийнятого рішення. Ця стадія включає дії з виписування посвідчень батькам і дітям із багатодітної сім'ї, подачі посвідчень на підпис міському голові, реєстрації посвідчень у реєстраційній книзі видачі посвідчень батьків багатодітної сім'ї та в реєстраційній книзі видачі посвідчень дитини з багатодітної сім'ї. Завершується стадія видачею посвідчень батьків багатодітної сім'ї та/або посвідчення дитини з багатодітної сім'ї.

ВИСНОВКИ

Отже, не зважаючи на значний прогрес у наданні публічних послуг у сфері соціального захисту населення в Україні, зручність їх практичної реалізації залишається недосконалою, оскільки недостатньо впроваджено застосування інноваційних технологій (які вже тривалий час успішно застосовуються, наприклад, під час фотографування для видачі закордонних паспортів; можливий перехід на ведення адміністративних справ в електронній формі шляхом прикріплення відсканованих документів тощо). Безоплатність надання публічних послуг у сфері соціального захисту населення може супроводжуватись додатковими витратами, що можливо мінімізувати за рахунок впровадження інноваційних технологій і засобів.

Список використаних джерел

1. Легеза Є.О. Поняття процедури надання адміністративних послуг міліцією громадської безпеки. *Наук. вісник Дніпроп. держ. ун-ту внутр. справ: зб. наук. праць*. 2011. № 3 (55). С. 116–122.
2. Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012. *Відомості Верховної Ради*. 2013. № 32. Ст. 409.
3. Про охорону дитинства: Закон України від 26.04.2001 № 2402–III. *Відомості Верховної Ради України*. 2009. № 39. ст. 550.
4. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 20–21. Ст. 190.
5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань соціального захисту багатодітних сімей: Закон України від 19.05.2009 № 1343–VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2009. № 39. ст. 550.
6. Деякі питання виготовлення і видачі посвідчень батьків багатодітної сім'ї та дитини з багатодітної сім'ї: Постанова Кабінету Міністрів України від 02.03.2010 № 209. *Урядовий кур'єр*. 2010. № 54.
7. Про затвердження Інструкції про порядок видачі посвідчень батьків та дитини з багатодітної сім'ї: Наказ Міністерства України в справах сім'ї, молоді та спорту від 29.06.2010 № 1947. *Офіційний вісник України*. 2010. № 56.

Ст. 1909.

8. Перелік адміністративних послуг, які надаються через центр надання адміністративних послуг Голосіївської районної в місті Києві державної адміністрації. URL: <http://golos.kievcity.gov.ua/files/2014/1/9/teh28.pdf>

9. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 № 2747–IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 35–36, № 37. Ст. 446.

10. Технологічна картка адміністративної послуги «Видача посвідчення батьків та дитини з багатодітної сім'ї». URL: <http://lityn-administratsia.gov.ua/index.php/12345678912/informatsijni-ta-tehnologichni-kartki/653-informatsijni-ta-tehnologichni-kartki>

References

1. Leheza Ye.A. The concept of the procedure for providing administrative services by public security police. *Scientific Bulletin of the Dnipropetrovsk state university of internal affairs: Collection of scientific works*. 2011. № 3 (55). pp. 116–122. (in Ukrainian).
2. On administrative services: Law of Ukraine of 06.09.2012. *Information of the Verkhovna Rada*. 2013. № 32. Art. 409. (in Ukrainian).
3. On the protection of childhood: Law of Ukraine of 26.04.2001 № 2402–III. *Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*. 2009. № 39. Article 550 (in Ukrainian).
4. On local state administrations: Law of Ukraine of April 9, 1999. *Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*. 1999. № 20–21. Art. 190. (in Ukrainian).
5. On amendments to some legislative acts of Ukraine on social protection of large families: Law of Ukraine of 19.05.2009 № 1343–VI. *Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*. 2009. № 39. Article 550 (in Ukrainian).
6. Some issues of preparation and issuance of certificates of parents of large families and children from large families: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of 02.03.2010 № 209. *Government courier*. 2010. № 54. (in Ukrainian).
7. On approval of the Instruction on the procedure for issuing certificates of parents and children from large families: Order of the Ministry of Family, Youth and Sports of Ukraine dated 29.06.2010 № 1947. *Official Bulletin of Ukraine*. 2010. № 56. Art. 1909. (in Ukrainian).
8. The list of administrative services provided through the center of administrative services of Holosiivskyi district in the city of Kyiv of the state administration. URL: <http://golos.kievcity.gov.ua/files/2014/1/9/teh28.pdf> (in Ukrainian).
9. Code of Administrative Procedure of Ukraine dated 06.07.2005 № 2747–IV. *Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*. 2005. № 35–36, № 37. Art. 446. (in Ukrainian).
10. Technological card of the administrative service “Issuance of a certificate of parents and a child from a large family”. URL: <http://lityn-administratsia.gov.ua/index.php/12345678912/informatsijni-ta-tehnologichni-kartki/653-informatsijni-ta-tehnologichni-kartki> (in Ukrainian).